

TA'LIM-TARBIYA JARAYONIDAGI IJTIMOIIY-PEDAGOGIK
DOLZARB MUAMMOLAR

Asqarjonova Shodiya Asqarjon qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Pedagogika fakulteti pedagogika ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Email: asqarjonovashodiya@gmail.com

Tel: +998 88 419 14 02

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim-tarbiya jarayonida uchrayotgan ijtimoiy va pedagogik muammolar, ularning kelib chiqish sabablari hamda yechim yo'llari tahlil etilgan. Ta'lim muassasalarida o'quvchi-yoshlarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasiga ta'sir etuvchi omillar, o'qituvchi va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlikning ahamiyati, shuningdek, innovatsion pedagogik yondashuvlarning zarurligi haqida fikr yuritilgan. Maqolada ijtimoiy muhit, oilaviy tarbiya va axborot texnologiyalari ta'sirining o'quvchi shaxsini shakllantirishdagi o'rni ochib berilgan.

Kalit so'zlar: Ta'lim, tarbiya, ijtimoiy muhit, pedagogika, yoshlar, innovatsiya, ma'naviyat, axloq, ota-ona, o'qituvchi.

Annotatsiya: В данной статье анализируются социально-педагогические проблемы, возникающие в современном образовательном процессе, их причины и пути решения. Рассматриваются факторы, влияющие на духовно-нравственное воспитание учащейся молодежи, значение сотрудничества между учителями и родителями, а также необходимость внедрения инновационных педагогических подходов.

Ключевые слова: Образование, воспитание, социальная среда, педагогика, молодежь, инновации, духовность, нравственность, родители, учитель.

Annotation: *This article analyzes the socio-pedagogical issues that arise in the modern educational process, their causes, and possible solutions. It discusses the factors influencing the moral and spiritual education of students, the importance of cooperation between teachers and parents, and the need to apply innovative pedagogical approaches.*

Keywords: *Education, upbringing, social environment, pedagogy, youth, innovation, spirituality, morality, parents, teacher.*

Bugungi kunda ta'lim-tarbiya tizimi jamiyat taraqqiyotining muhim tayanchi hisoblanadi. Ammo bu sohada bir qator ijtimoiy-pedagogik muammolar saqlanib qolmoqda. Avvalo, o'quvchilarda mustaqil fikrlash ko'nikmasining yetarlicha shakllanmaganligi, tarbiya jarayonida ota-ona va maktab hamkorligining sustligi, axborot texnologiyalarining salbiy ta'siri – bu boradagi dolzarb masalalardandir.

Shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlarning amaliyotda to'liq qo'llanilmayotgani, o'qituvchilarning kasbiy malakasini doimiy oshirish zarurati, bolalar tarbiyasida milliy qadriyatlarga yetarlicha e'tibor berilmasligi ham jiddiy e'tibor talab qiladi. Ayniqsa, yoshlar orasida ijtimoiy befarqlik va ma'naviy bo'shliq holatlari kuchayib borayotgani pedagog va psixologlar oldida yangi vazifalarni qo'ymoqda.

Mazkur muammolarni hal etish uchun oilaviy tarbiyaning sifatini oshirish, o'qituvchilarni zamonaviy metodlar asosida tayyorlash, o'quvchilarning ma'naviy-ma'rifiy immunitetini kuchaytirish zarur. Ta'lim-tarbiyada maktab, oila va jamiyatning hamkorlikda harakat qilishi muhim ahamiyatga ega.

Hozirgi globallashuv jarayonida ta'lim-tarbiya tizimi jamiyatning eng muhim ijtimoiy institutlaridan biri sifatida inson kapitalini shakllantirishda beqiyos ahamiyat kasb etadi. Mamlakat taraqqiyoti bevosita yosh avlodning bilim, ko'nikma va tarbiya darajasiga bog'liq. Shu bois, ta'lim jarayonida yuzaga kelayotgan ijtimoiy-pedagogik muammolarni o'rganish va ularning samarali yechimlarini ishlab chiqish bugungi kunning dolzarb vazifasidir.

Ijtimoiy muhit — bu shaxsni o'rab turgan oilaviy, maktab, mahalla va jamiyatdagi sharoitlar yig'indisidir. O'quvchining dunyoqarashi, axloqiy qarashlari va xulq-atvori shu muhit ta'sirida shakllanadi. Afsuski, bugungi kunda ayrim oilalarda farzand tarbiyasiga e'tiborning sustligi, ota-onaning ijtimoiy faolligi pastligi, natijada yoshlar orasida befarqlik, mas'uliyatsizlik, internetga qaramlik kabi muammolar kuchaymoqda.

Pedagogik jarayonning muhim ishtirokchisi — bu o'qituvchidir. O'qituvchilarning kasbiy mahorati, psixologik tayyorgarligi, kommunikativ ko'nikmalari o'quvchi shaxsining shakllanishiga bevosita ta'sir etadi. Ammo hozirgi kunda ayrim pedagoglarda yangicha metodlardan foydalanish ko'nikmalari yetarli emas. Shu sababli, ta'lim sifati pasayib, o'quvchilarning o'qishga bo'lgan motivatsiyasi kamaymoqda.

Axborot texnologiyalarining tez sur'atda rivojlanishi yoshlarning dunyoqarashi, qadriyatlari va hayot tarziga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Internetdagi cheksiz axborot oqimi orasida yoshlar to'g'ri va noto'g'ri ma'lumotni ajratishda qiynalmoqda. Shu bois, o'qituvchi va ota-onalar ularning axborot madaniyatini shakllantirishga alohida e'tibor qaratishlari lozim.

Ijtimoiy-pedagogik muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi yo'nalishlarda ishlash muhim:

- Ota-ona, o'qituvchi va jamiyat o'rtasidagi **hamkorlikni kuchaytirish;**
- O'qituvchilarning **kasbiy kompetensiyasini oshirish;**
- Ta'lim jarayoniga **interaktiv va innovatsion metodlarni tatbiq etish;**
- Yoshlarni **milliy qadriyatlarga sodiqlik va ijtimoiy mas'uliyat ruhida tarbiyalash;**
- Axborot texnologiyalaridan **ijobiy maqsadlarda foydalanish madaniyatini shakllantirish.**

Xulosa

Ta'lim-tarbiya jarayonidagi ijtimoiy-pedagogik muammolarni hal etish — bu davlat siyosati, jamiyat va har bir insonning burchidir. Yosh avlodni barkamol shaxs

sifatida voyaga yetkazish uchun har bir pedagog, ota-ona va jamoatchilik o'zaro hamkorlikda harakat qilishi zarur. Ta'lim sifatini oshirish, tarbiya jarayonini modernizatsiya qilish orqali jamiyatda ma'naviy yetuk, bilimli, vatanparvar yoshlarni tarbiyalash mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. — Toshkent, 2020.
2. Karimov I.A. *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch*. — Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
3. Abdullayeva, N. *Pedagogika nazariyasi va amaliyoti*. — Toshkent: O'qituvchi, 2019.
4. G'ofurova, D. *Zamonaviy ta'limda innovatsion texnologiyalar*. — Toshkent, 2021.
5. UNESCO Report (2022). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*.
6. Xasanboyeva N.X., "Pedagogik", Toshkent: "Fan va texnologiy" nashriyoti, 2021-yil.
7. Karimova L.T. "Pedagogik mahorat asoslar", Toshkent: TDPU, 2020.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi "Ilm-fan va ta'lim sohasini rivojlantirish strategiyasi" PQ-4310-sonli qarori.